

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 13.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Рік I.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ
до кінця року 250.000.
В Америці річно 8 доларів.

АДРЕСА:

„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ
місячно рівновартість 8 кор. чes.
одно число 1 кч.

Доляр 5,000.000 марок!

Чи вільно держати чужу валюту? Хто панує в Румунії?

Жиди помагають Польщі.

Наслідком конференції Корфан-того з жидівськими капіталістами, жиди зобов'язалися виплатити до польської каси 12 мільонів шв. фр. на зачет масткового податку — і то в короткому речинці, бо до 24. грудня.

Заворушення в Португалії.

Противники теперішнього правительства напали на палату президента держави і хотіли його змусити до зміни кабінету. Військо ворохобників розігнало.

Італійський парламент буде на днях розв'язаний та розписані будуть нові вибори.

Німецькі робітники

ізза тяжког оположення Німеччини масово виїжджають в світ. В першій половині біжучого року покинуло Німеччину 40.000 робітників. Вони їдуть головно в Америку, Португалію та Югославію.

Тарифа залізнична

в Польщі з днем 1. сі-ня буде підвищена о 200%.

Радіотелефон на службі церкви.

На ілюстрації бачимо першу в світі церкву на автомобілю з радіотелефонічною станцією. — При допомозі радіо можна сидячи в своїх хатах і тримаючи при вуху радіотелефонічну трубку, слухати проповіді духівника а і церковного співу.

Польський міністер скарбу

Кухарський, як подають польські газети має податися до димісії.

По виборах в Англії

Бальдвін відбув конференцію з провідником лібералів Асквітом

та провідником партії праці Мак Дональдсом і заявив їм, що не думає подаватися до димісії, аж до скликання парламенту. — Партія праці оголосила ухвалу, що вона готова перейняти владу в свої руки.

Українські Високі Школи у Львові.

В хвилі, коли сталася воля українського народу боротись за свою державність і в умовах мирного життя, зродилась думка створити свої Українські Високі Школи у Львові, як один із засобів цієї боротьби. Український народ програв отвертій оружній бій, але знамени, на яким яснів його найвищий ідеал, він не похилив. Саме тому Українські Високі Школи так дорості для нього, бо їх джерелом його непохитна воля до життя.

У. В. Школи існують вже четвертий рік.

Український народ знав про це і піднірав своє діло. Тисячі жертв від селян, робітників, міщан і інтелігенції, від просвічених і непросвічених говорили проречистою мовою, що У. В. Школи знаходять розуміння серед усіх верств української нації. Це розуміння було доказом великої культури української нації і викликувало подив навіть серед чужих людей.

Та тепер будівля У. В. Шкіл захиталася. І не захитала її поліційна нагінка, ні заборона державним урядовцям вчити в цих школах, ані заборона приймати тих, що їх покінчили, до державної служби, або хочби й до українських приватних шкіл.

А захитало ними те, що дотеперішні провідні кола нації перестали вважати У. В. Школи одним із засобів політичної боротьби, довкола якого можнаби скупити енергію народу; що вони не організували життя українських мас так, аби воно вистарчило само для себе і щоби ціле шкільництво, отжеж і У. В. Школи, були якраз живчиком цього життя. Другими словами, провідна українська суспільність стерла на прапорі своїх політичних стремлень слова: „У. В. Школи“ і зробила їх здійснення зависимим від панської ласки. Вона, ця провідна суспільність, яка безпосередно потребувала У. В. Шкіл, не потребувала їх так, як цього хотіли укра-

їнські маси. Масам теж потрібні Високі Школи і маси це доказали. Та не для цього, аби ті, що покінчили їх, вели безжурне життя при ситім державнім жолобі, але для цього аби гартувались в умовах здобування свого знання і аби здобувши це знання віддали його виключно на користь свого народу. Народ гобитий і поневолений мусить не лише сам виховати своїх майбутніх провідників, со чужі цього не зроблять, але й виховати для себе а не для чужих.

І ось зрозуміння цього основного зв'язання У. В. Шкіл і така їх організація у купі з організацією всього українського національного життя створить крицеві основи У. В. Шкіл яких ніщо не захитає. Бо криця та, це воля української нації не зломана воєнними невдачами. Нехай У. В. Школи несуть не лише високий стіг науки, але стануть одною з головних позицій усього національного фронту, з яких йтиме й провід! Тоді вони не зможуть хитатися.

Панська ласка.

На сторінках польських часописів приходиться не раз стрічати з такими різкими висловами правіці про лівицю і на відворот, що вражіння, що мається перед собою циркових блазнів, зникає, а зджується інше: шпиталь для божевільних.

Ось послушайте, що пише „Курєр Варшавскі“ про лівицю:
„Вистане тільки подивитися на

обличчя деяких послів лівиці, аби відразу устійнити, що це патологічно хорі осібняки. Хорі ненавистю. Блудять словами. Корчаться в конвульсіях бішености. Лиця їх бліді, очі божевільні, ціле заховання має помітні позначки клінічного зразку. Повинні бути в шпиталю, а засілають в Раді народовой“.

Як видно з цих слів, ненависть поміж обома групами така велика

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ.

Батько Махно.

(Споми).

(Продовженє).

В другому гурті розказував інчий хто він і його товариші:

— Ми, як нас оттут бачите всі з Катеринославщини, з діда-прадіда Запорожці. Україну любимо і хочемо добра для неї.

— А чому ж бетеся з Українським військом? — питає якийсь стрілець.

— Бо Петлюра буржуй!

— А з большевиками чому?

— Бо вони кацапи!

— Дуже гарно — докидає котрийсь молодий старшина — але в вас самих є досить кацапів!

Махнівець глянув на нього підворливим оком:

— А ви, товаришу, звідки це знаєте?

— Знаю!... В нас їх зо три тисячі!

Козак трохи збився з пантелику і помовчавши хвилину відповів:

— Питайте Батька Махна!... Мені яке діло до того!...

Але, видно, стидно йому було, бо потім добавив:

— Нам їх і не потрібно. Можуть собі йти, куда завгодно.

— Найліпше булоб — докинув котрийсь із наших — щоб ви їх усіх відпустили. Тоді армія Батька Махна справді булаб українська

— Може й так! — похитав головою козак і подався в другу сторону

В третьому гурті розказував Махнівець про подвиги свої і своїх:

— Ми як тільки наскочили на них, — давай рубати. Добровольці в розтіч, а ми за ними. Прочухали

ми їх здорово... А що офіцерів набили, я сам штук три зарубав. Ось і пагончики їх золотенькі! — показуючи на свої груди, закінчує своє оповідання.

На гудзиках його жупана висіли справді пагони російських старшин. Та не шість, а може з двадцять. Видно вже досить добровольцьких старшин вислав на другий світ. Я тоді довідався, що Махнівець чіпляють на себе пагони вбитих старшин так як Індіани людські чуприни.

— Цікаво, де вони будуть вішати нашивки з наших рукавів — подумав я і трохи чоловікови ніяково зробилось.

За той час Махнівець показував шей інчі трофеї: срібні павіросниці, годинники і револьвери. А револьверів мав ні менче ні більше тільки вісім. Всіляких системів і величин: австрійські, німецькі та російські.

що між ними не може бути ніякої спільної мови, пропасть між ними така широка і глибока, що жадна сила людська не зможе кинути містка над нею. А всеж таке чудо є, а звеється воно: Українці. Супроти Українців поводяться обі групи однако і говорять однако. Ось недавно доказав це пос. Тугут, провідник польських малоземельних хлопів, які такі дуже ліві, що дістали від хлопського інтернаціоналу з Москви горяче дуже вітання. Той пан Тугут відізався до послів Українців, як шляхціц на заградзе до парубків. Бундючно, закукурічено, безлично. Що Українцям не діється жадна кривда, що їх бажання заспокоєні найбільш справедливою конституцією, яка є на світі, цебто польською, що їх домаганне є то саме, що скок на четвертий поверх, що той трактат про національні меншости, над яким має нагляд Ліга Націй, є над Поляками вимушений, отже не сміє бути використуваний і т. д. (додамо для пояснення, що волинські Українці не використували цього трактату, лише використовували його Німці, що мешкають в Польщі).

Був пан в біді, зробив тоді велику ласку і запросив Русина до себе на поміч. Русин прийшов, а пан йому вичитав ойче наш. І Русин тепер чіхається в потилицю... Тай нагадує собі кріпацьку пословицю своїх дідів, що панська ласка на шибкім коню седзі...

Розказував що в їх кінноті кожний так уоружений.

— А звідкіля в вас такі коні — питає старшина нашої кінноти.

Махнівець засміявся.

— Реквізірували в буржуїв по степах. Чи мало їх було в нас за царя!?

— Самі англійської раси... Чистокровні! — говорив до себе старшина, а очі аж горіли жадобою дістати хоч одного такого коня.

— Оцей, каштан, то ваш кінь? — звернувся він до Махнівця.

— Мій!... Або що?!

— Скільки ви хотілиб за нього?

— Нічого не хочу!

— Я вам дам три гарні коні і 500 карбованців.

— Мені ваших грошей не треба, а коний хоч і не бачив, але не замінюся — відповів Махнівець.

— То дайте так, у подарунку — закепував котрийсь стрілець.

Тутенкгаменові скарби.

Двері останньої скритки гробівця Фараона Тутенкгамена отворено. За ними знайдено другі двері замкнуті і запечатані королівською печаткою, що була ненарушена і вахована так, як її покладено перед 3270 роками. Це доказ, що від того часу дверні ніхто не отвирав.

Що-ж знайдено за другими дверми? В кождім разі більше як сподівалися. Знай-

дено багато чудових предметів, між інчим алябастрову вазу на золотосрібній підставі, на боках якої два зображення Аліса то єсть бика, якому Єгиптяни віддавали божеську честь. Крім того знайдено багато позолочуваних палиць, жезл, золотий лук і інші предмети, що служили до релігійних обрядів. Нутро кімнати прикрашене різьбами і образами Тутенкгамена.

З Підкарпатської України.

Повіяло інчим вітром.

До цього часу вели Чехи на Підкарпатській Україні політику, яка хоч в часті відповідала інтересам тамошнього українського народу. Чехи не накидали своєї політики, а йшли за тим, що казав народ.

Возьмім шкільництво. Воно було усьо мадярське. Сейчас по скиненню мадярського ярма Українці почали творити своє власне шкільництво з українською викладовою мовою. Велику поміч в тім ділі, мали вони від галицьких та придніпрянських емігрантів, які по неволі опинилися на їхній території. Та не лише на шкільному полі українське життя зачинало цвісти.

На кождому кроці відчувалося, що увільнений народ хоче жити. З початку Чехи не ставили життю ніяких перепон. Щойно недавно, бо перед місяцем чеське правитель-

ство іменувало губернатором Підкарп. України завязаного москофіла і ворога в його, що українське — Бескида. Повіяло інчим вітром від того часу. Піднесли голови всі туманники народу і от недовге ще панованне пача Бескида а вже відбивається на українським життю.

Як подає ужгородська газета „Руська Нива“ при візді губернатора Бескида до Ужгорода державні урядники, чуючи новий курс бігали по місті та здирали з домів синьожовті прапори, якими пристроїлося місто на стрічу нозому губернаторови.

Це лише початок. А заповідають, що в школах мають змінити мову навчання на московську, якої народ не розуміє ні в зуб. І нащо це? Невжеж через чеську політику має ломити собі язик український селянин?

Поляки між собою.

Дуже засто появляються в тих польських часописах, які поборюють теперішній уряд, слова що дуже влучно представляють мораль-

— Здобудь то будеш мати! рішив Махнівець і торг обірвався.

Розмови булиб тягнулися не знать як довго, але з команди виїшов Махно з ад'ютантами і наказав рушати в дорогу.

Кіннотчки вмить вирівнались у лави, передній відділ висунувся на дорогу. Без слова команди все досить справно рушило в таким же порядку як перед тим: На переді кінний відділ, за ним Махнова повозка, а за повозкою знову кіннота. Відразу з місця рушили витягненим чвалом і загорнувшись у куряву зникли нам з очий.

Ми ще довго стояли на дорозі і гляділи за курявою, що мов великий віз неслася шляхом на схід. Вона маліла, маліла аж укінці розплилася на овиді.

Махно приїхав, мов виріс з під землі і відіхав, мов крізь землю провалився.

д. б.

ний рівень польських партій і провідників польського народу, Н. пр. часопис „Czas“ нарікає, що тепер одиноким засобом політичної боротьби стала клевета і терор, а найбільш почитними стають „револьверові“ часописи (додамо від себе: усі кресові, без виїмку), а найбільш впливовими письменники, що всьо зогиджують і плюгавлять (н. пр. Прушинські) (пр. редакції).

Якась дика оргія політичних пристрастей охопила не лише денники і знаменитих письменників, але й цілий громадський збір. „Перестас поволи ділати всяке почуття справедливости супроти політичного противника, супроти якого вільно всьо.“

Так є між Поляками, що жеруться при жолобі власти. А тепер подумати, що то всьо в ще більшій степені відноситься до Українців, відносно яких не лиш всьо „дозволено“, але й диктується конечністю потшебамі паньства!

Передплатники, що не вирішили передплати до кінця року дістануть тільки ті числа „Нового Часу“ за які заплатили. Просимо отже надіслати залеглости, щоб не було задержки в висилці часопису.

По той бік греблі.

8. З'їзд Рад.

Черговий всеукраїнський З'їзд Рад відбудеться в днях 8—10, січня 1924 р. („Вісти“).

Спорт на Україні.

Мячеві змагання, що відбулися дня 9, листопада поміж репрезентацією Росії і України в Харкові закінчилися вислідом 4 : 1 в користь Москви. („Вісти“).

Вибори до громадських Рад.

Виборча комісія оголосила вислід виборів до сільських рад в київській окрузі. Всього вибрано 3702 делегатів, з того 154 жнки. Комуністів в тім числі 159. — По національному складі вибрано: 3574 Українців, 19 москалів, 15 жидів, 17 поляків і 177 інчих (?). („Прол. Правда“).

Виставка революції в Києві.

В одному з будинків софійського собору в Києві відкрито „Виставку революції“. Зібрано там всякі річи, які мали щонебудь спільного з революційним життєм. Є там між інчими підпольна друкарня, якої уживали революціонери в борбі

з царатом. Найбільшу увагу звертає на себе карета, якою через 10 років возили засуджених на смерть революціонерів з тюрми до місця страчення. („Вісти“).

Грабіжі.

16. листопада грабіжники задержали поїзд між ст. Ромоданом і Бахмачом та пограбувавши всіх пасажирів втікли. Двох пасажирів, що ставили опір грабіжники вбили. „Вісти“ зазначають, що напади на поїзди трапляються останніми часами досить часто.

Щось, як у нас.

Чернігівський робітник нарікає у „Вістях“, що директори, заводів і фабрик наганяють зі служби тих робітників, які пишуть до газет про непорядки на фабриках і т. д. Кореспонденти стоять під особливою охороною влади, а фабриканти не зважаючи на це поступають з ними так само, як от хочби у Польщі.

З того видно, що там робітники ніби пануюча кляса, але пани зачинають вирабляти з ними, що хочуть.

Яблінка зародила другий раз.

Недавно писали ми про те, що на Великій Україні розцвіли бози, фіялки та вишні. Сьогодні-ж нам пишуть із села Залуча над Черемошем таке. Господар цього села, Петро Романюк бачив ще при кінці минулого літа другий цвіт на одній із яблїнок свого саду. Та не прикладав до цього ніякої ваги. Цими днями однак, коли вийшов щоб оглянути сад та пообвивати дерева на зиму, побачив, що та сама

яблінка зародила в друге. Яблочка невеличкі, темно-зеленої краски, з одного боку червоні, на дуже сильних хвостиках, виглядають якось сумно на безлистій яблїнці. Як на вид яблочка гарні, так на смак вони терпко-гіркі.

На всякий случай явище цікаве. Чи це може заповідь, що цього року зовсім не буде зими? Здається, що багато людей дуже радо обійшлосяб без неї.

Кілько денно друкує Польща марок і які має вона „золоті“?

Від 20. листопада ц. р. друкує Польща денно півтора біліона марок п. Кидаючи о обіг таку масу паперу спричинює вона звичку всіх чужих валют і спадок польської марки. І тому не видно кінця. В Німеччині вже перестали друкувати німецькі банкноти а в Польщі щойно забираються до цієї роботи. Досі маємо одно мільйонів, в короткому часі появляться вже 10-мільйонів банкноти, а через місяць-два дійдемо і до мільярдних банкнотів.

Крім марок є в Польщі дуже

багато „золотих польських“. Вони поділені на різні серії, а золоті поодиноких серій мають інчу вартість. Найкращі є золоті серії А. Золоті інчих серій дещо дорожчі.

Крім цього маємо податкові золоті франки, вартість яких обчислюється на підставі англійського фунта штерлінгів. Ці золоті франки призначені на те, щоби вимірювати в них податки та державні данини. Тарифи залізничні знова будуть обраховуватися у швайцарських золотих франках. Крім цього теперішній міністер скарбу Кухарські виїс в поль-

ським соймі нагле внесенне в справі проєкту монетарного закона. На основі цього закона появляться золоті польські, що мають мати понад 9 гр. чистого золота. Крім сих золотих штук будуть в обігу і срібні гроші вартости по 5—3 і 2 і пів золотих польських. Аж темно стає нам від тих золотих польських. Чужинці, які придивляються сій господарці нею одушевлені. Щоби добре придивитися цій скарбовій господарці польських міністрів скарбу приїхав був свого часу англієць Юнг, який мав зайнятися ратуванням польської марки та польського скарбу. Але як добре придивився дивовижним плечам теперішнього польського міністра Кухарського, цей пан Юнг виїхав чимскорше до Англії і як доносять часописи не думає вже зовсім вертати в Польщу та займається поправою польської валюти.

Вибори.

Від одного з наших читачів-селян одержали ми цей віршик. Тому, що такий вїйт, або кандидат на такого вїйта є в неодному селі — ми містимо цей віршик, як характеристику тих шкідників, перед якими громада мусить добре стерегтися.

*Задумався пан Стефан
Тяжко в світі жити
Як вибори розпочнуться
Що ж йому робити.*

*Як йому тоді зачати
З людьми говорити
Щоби хтіли його люди
Тай вїйтом зробити.*

*Допоможи того Боже
Мені дочекати
Щоби міг я бодай рочок
В селі вїйтовати.*

*Тоді певно добре булоб
Мені і родині
Тоді марки с'мі лізлиб
Мені до кишені.*

*І маєтку постаравби
Для свого сина
Бо на продаж зістається
Громадська дубина.*

*Стережіться добрі люди
Троха подумайше
І громадської печатки
Стефану не дайте.*

*Бо пішлоб село в нінащо
І громадські дуби
Він хоча не є, ще вїйтом
А вже острить зуби.*

*А з панами ворогами
Він руку тримає
А нам хлопам тільки шкодить
А не помагає.*

*Тож панове громадяни
Добре уважайте
При виборах про Стефана
Навіть не думайте. А. Г.*

Румунський бакчіш.

Оригінальна допись.

Чернівці, 5. грудня 1924.

Всюди лучаються перекупства, підкупства і різного роду хабарництва, але те, що завели у нас на Букодичі Румуни — то переходить вже всякі границі. Москалі зі своїм типовим: „над-ж-дять“ (яке можна собі толкувати: „надо ждять“ і „надож дять“) — нехай ховаються в кут перед румунськими хабарниками. А що хабар називається по румунськи „бакчіш“, тому загально говорять, що Румунією править не король, не парламент, не урядники — лише всемогучий „бакчіш“.

Хочеш податися о яку небудь посаду, то скоріше чим за свідоцтвами і другими документами — мусиш шукати за „бакчішом“. І треба знати як коло діла ходити: кому і кілька дати, щоби помогло. А дістанеш посаду, то хоч не хоч мусиш і ти від других брати „бакчіши“, бо вислуживши свої літа чесно на державній службі одержиш так смішно малу „пенсію“, що нею не зможеш і тижня пережити. І впоминатися нема у кого. Тобі скажуть просто з моста:

— „Як ти, братчику, служив тільки а тільки літ і не „доробився“, то видно, що ти крайній дурак, не вмієш ходити коло свого інтересу. — отже загибай!“

Хочеш здати іспит, то мусиш пошукати за „бакчішом“. Даш до тисячі леїв або зо два кірці пшениці, то знаєш до якої групи попадеш, хто тебе питатиме, ще й питання дістанеш наперед. І іспит маєш в кишені. — А хто того не зробить, то хочаб як добре був приготований, то все таки винайдуть якусь причину і „спалять“!

Бувало за Австрії, ба й по других державах селянин принесе до податкового уряду податок, заплатить і має спокій. Але у нас не так як у людей. Принесеш податок а ту „прицептора“ (податника) нема, або є та „не має часу“, або має час, але каже, що та громада має платити не в ту днину та не в ту годину і т. п. Одним словом беш ногами кілька миль і, не з'орудувавши, вертасш з грішми назад до дому. Та лише прийдеш до дому, так „прицептор“ вже на порозі. І каже собі платити за час за труд за дорогу, а коли то всьо зрахувати, то вийде в трос стільки, що самого податку. Отже, хочаби обминути ті величезні кошта, селяни разом з податком приносять і „бакчіш“ та тичуть „прицепторови“ в руки, щоби був ласкав прийняти податок...

„Бакчіш“ — то в Румунії така державна конечність, що й самі найвищі уряди не вільні від нього. Лучилося таке: Румунське міністерство здоровля закупило було за кордоном більшу скількість ліків та медичних приладів. Закуплений товар прибв до Неполоківців*) і для перебрання його виїхав представник міністерства здоровля з Букарешту до Неполоківців. Та „вамиш“ (шловий урядник) не хотів видати ліків і жадав зложення величезного цла, бо ціна ліків була дуже висока. Представник міністерства зателеграфував негайно до міністерства, яке вислало окрему комісію для провірення справи та змушення упертого „вамиша“, щоби випустив державний товар. Зки комісія забрлася до урядування, провідник її заявив, що мусить наперед поговорити на особности декілька „розумних слів“ з „вамишом“. Коли вийшов з кімнати, заявив, що „вамиш“ випустить товар, але... замість цла треба йому дати відповідний „бакчіш“, бо його дуже дорого коштувало одержання цієї посади...

Та вже найбільше „бакчішів“ мусять оплачувати Жида. Жид мусить платити „бакчіш“, аби дістав концесію на шинок, а діставши мусить платити „бакчіш“, аби йому тої концесії не відобрали. На кордоні, коли підмастять кому треба, то можуть сміло перевозити цілими фірами що хочуть, а „гранічари“ (гранічна сторожа) ще допоможуть. „Бакчіш“ має таке велике значіння, що заступає всякі державні гранічні оплати.

В Заставні лучилося така пригода: Один Жид переправляв на галицький бік горівку-спірт. Він сказав собі: „Маю я платити всякі

*) Ураїнську назву погранічного села „Неполоківці“ замінили Румуни на румунське „Грігоре-Гіка-Вода“, а наші селяни не можуть цього вимовити тай кажуть: „Григорій дїтька водить“!

державні драчки а кромі того ще кождому посіпаці бакчіш, то заплачу лише бакчіш а держава най вибачас...“ Як погадав так зробив.

Везе Жид величезну куфу горівки-спірту. Вибігас командант жандармерії.

— Дозвіл маєш?

— А без дозволу коні не потягнуть? — смється Жид тай тиць командантови „бакчіш“ в руку.

— Та про мене їдьте — каже командант — але в Самошині на перевозі стоїть другий жандарм...

— Цього я не боюся; він дістає від мене місячно!

І поїхав.

Леден проїхав двадцять кроків біжить „сігуранник“ (агент з „охрани“). Заки встиг отворити рот, Жид тицьнув „бакчіш“, заткав і поїхав далі.

Проїхав дальших трицять кроків а тут стоїть громадський посіпака. Требаж і йому дати, бо з громадою не добре зариватися...

Лише що упорався з „громадою“, поправив нашильники, аж тут чорт несе команданта „гранічарів“. Не сказавши ані слова, витягнув до брий „бакчіш“ і дав „кисарева кисарю“. А сам „такий лхкий як жандарм“. Не встиг і пів кілометра віхати а дві тисячки лєів пукло як нічого.

Іде далі. Дорога йде попри податковий уряд. Вибігас „прицептор“ і витягас руки „по своє“. Лють взяла Жида, а маючи за собою і жандармерію і сігуранцу і громаду — не дуже то вже панькався з „прицептором“.

— То розбий! Кождий бере, кождий тягне, відки я всіх нагодую!... Тому дай, сему дай — а з чого я буду жити?! Вїо! Вїо! Вїо!

Та батогом, батогом, раз по конях а другий раз — ніби не хочачи — по „прицепторі“. Коні рванули зі всеї сили і віз покотився долі гостинцем. А „прицептор“, случайно маленький ростом, гей хлопчина, остався ні в сих ні в тих...

От такі то в нас порядки. Але вони, мабуть, не лише у нас такі.

Н. В-ко.

Чому люди нидіють?

„Колись були такі люди, що сокиру на милью один другому передавав“ — оповідають у казках старі бабусі своїм унукам.

Казка казкою, але в кождій казці є трохи правди. Таких великанів не було, але все таки люди були більші та здоровші. Про це всі знають і говорять. На очах

люди маліють, хйрляють і зводяться.

Якіж причини цього всього?!... Безперечно що винна тут надмірна праця, недостаток і журба за кавалок насущного.

Але є ще одна причина, яку хочемо саме обговорити.

Річ у женячці.

Наше село, це замкнена в собі одиниця, яка мало дуже приймає і віддає для других. Мало хто приходить до села і мало хто відходить із нього. Односілчан то майже одна родина. Один господар другому як не родич, то свояк. Всі парубки женяться майже виключно з дівчатами зі свого села, і тільки в рідкі години трапляється, що хтось пристане чи приведе жінку з другого. Це має ті наслідки, що кров не мішається і покоління стають чимраз більше миршаві.

Найславніші лікарі доказують, що найздоровші діти бувають тільки з неспоріднених молодят. Навіть далекі родичі видають на світ нездорових, хирлявих дітей. Про це може кожний перекопатися, як знає таке супруже.

Ворожка виворожила.

Здається усім відома казка про пана Твардовського, що то за всяке добро записав був свою душу чортові, але під тим усім тим він має зловити його в Римі. Не думаючи зовсім їхати до Риму, Твардовський гуляв та кпив собі з чорта. Але й чорт не в тім бітій. Збудував на шляху коршму і назвав її „Рим“. Туди — не знаючи про те — заїхав Твардовський і попав чортові в руки, який на основі умови мав до нього повне право в Римі.

Чи не подібна історія трапилася недавно з бурмістром одного невеликого німецького містечка. Ворожка виворожила йому, що він вмер від вужа. Він і повірив. Аж занедужав на жолудкового рака. Рідня просила його щоб піддався операції. Він знаючи і вірючи що вмер тільки від

Французи народ розумний і вже давно накликають своїх громадян, щоб женилися не в своїх селах. В останніх часах багато пишеться про те, як підпомочи загибаючу французьку націю чужою, здоровою кровю.

Ми, Українці, народ ще не такий миршавий як Французи, чужої крові нам незлітливо а навіть гріх позичати.

Але село за мала одиниця, щоб могли без шкоди мішатися. Треба конечно женитися в чужих селах, бо тоді молодята для себе чужі і є більша можливість, що їх діти будуть здоровші та сильніші.

А сильна тілом нація потрапить оборонитися від непрошених опікунів і стати господарем у своїй хаті.

вужа згодився без найменшої тривоги. Завезли його на клініку. І тут не опускала його веселість та добрий гумор. Коли прийшов хірург, (лікар що мав перевести операцію, а якого хорі, що мають бути оперовані звичайно бояться) наш бурмістр привітався з ним і представився. Лікар подав йому руку і сказав своє назвисько: — Називаюся Вуж.

Тепер бурмістра обняв страх. Він побачив, що ворожка якраз може сповнитися і почав зі страху кричати. Та лікар не знаючи в чім діло і думаючи, що хорий кричить як всякий інчий перед операцією, закинув на лице маску насичену етером, щоб заспати.

Хорий не переніс операції і вмер від Вужа, як предсказала йому ворожка.

Совітсько-румунські переговори.

Совітсько-румунські переговори відновлено 7. грудня. Вони були перервані на кілька днів наслідком цього, що совітські делегати мусіли їздити до Москви по інструкції. Ціль переговорів спершу чисто економічна навязання торговельних зносин поволі стає політичною. З одного боку Совіти кластимуть вагу на правне їх визнання Румунією, з другого боку Румунія не захоче брати поважно ніяких торговельних зобов'язань, поки Совіти виразно не признають її границю, цебто отверто заявлять, що зрікаються претенсій

до Бесарабії. Найважливішою економічною справою є питання т. зв. транзиту, тобто пропуску через Румунію товарів, що ітимуть з Італії і Чехословаччини. Обі переговорюючі сторони настроєні дуже миролюбиво і є надія що дібють торгу. Коли прийняти під увагу, що Бесарабія заселена теж Українцями і що Румунія є безпосереднім сусідом України, тоді треба на ті переговори дивитися як на торги чужим добром, бо український народ, у переговорах заінтересований, не має в них жадного голосу.

Як це назвати?

Молодий сільський парубок став перед доразовим судом в . . . Йому негайно поспішили українські адвокати безінтересовні на поміч. Він сам взяв собі ще платного адвоката не-Українця. Українські адвокати оборонили його, а він і не подякував їм, за те на цього адвоката

не-Українця зроблено доярову складку в Америці. А потому він став перед Судом присяжних у Львові і знову грозила йому кара смерті. Боронив його знову один український адвокат з незвичайним накладом праці, знання, здоровля, нервів і — оборонив.

Вдячний клієнт і не сплюнув в бік свого оборонця.

За це дстав цей адвокат таке письмо від другого українського адвоката (щ: ніколи і ніде „за дармо“ не боронить):

„Др. . . . адвокат 30 падолиста 1923 р.

Високоповажаний Пане! Товаришу!

Звергаюсь до Вас в слідуючій справі . . . обжалований в процесі Уч. зістав як Вам відомо увільнений вироком Суддів присяжних у Львові.

В справі сій заквєстіоновано у него чорне убраннє, блюзку і сподні (мійського крою) якого досі йому не видано.

. . . каже, що Ви мали поставити внесок на видачу йому того убрання. Пригадуючи сю справу прошу уклінно іменем . . . поургувати сю справу евентуально поставити в Суді Окружнім Карнім внесок на видачу того убрання зглядно блюзки і сподень і виклопотати як найскорше відповідну ухвалу, бо не має в що одітись.

З поважаннем

Поміщуємо без зміни це письмо, а додаємо, що цей парубок син богача, що має велике господарство і нафтові поля.

Чи вільно держати чужу валюту!

Таке питання поставили послі у варшавському Сеймі до міністра скарбу. Міністер відповів, що вільно держати у себе всяку чужу валюту, але не можна нею нелєгально торгувати, це значить, що не вільно цієї валюти нікому продавати тільки Польській Красній Касі позичковій та банкам, які мають право займатися скупованнем таких валют. А польська Каса та банки платять мало, то бачимо що властива торгівля цією валютою відбувається на чорній біржі, де дають вищі ціни. —

Кілько коштує удержання у Варшаві.

Удержання в варшавських пачіоні коштує не менше, ні більше, як сім мільонів пол. марок денно.

ШИЛОМ І ПАЛКОЮ.**Малі мушки і велика муха.**

Сказав раз мій один приятель (а маю їх кілька), що в нас нічого нема подостатком.

Грошей нема, а як і є то мало, що варті, черевиків нема, мануфактури нема, хліба нема, розуму нема, нічого нема.

Мій приятель абсолютно зачав українським шовінізмом. Бо, ніде правди діти, є в нас річі, яких всім вистарчав аж за багато. От хочби — бандити. Скільки їх є — мощний Боже! І в фраках і полотнянках, і в маринарках і в мундурах. Про одних знає поліція, про других ні, одних переслідують а других буде або й ні. Трапляються навіть випадки, що котрогось з бандитів злапають та або забють, але зараз на його місце виростає десять нових. Зовсім як у нашій пісні співається:

„... сотня поляже,

Тисяч натомиць стане до борби“.

Здавалосьби, наша вітчизна упорядкована, спокійна країна, в якій не тільки поліціант має право жити, Але де там! Поліціант тебе дусить, а поліціанта і тебе (як маєш гроші!) — бандит.

Читаєш польські газети (в наших нема, бо сконфіскують) і не можеш вийти з дива. Там забили, там украли, там зрабували і так далі і так далі — цілі сторінки.

Бандитів як піску в морі, як маку в корці, як зір на небі. А поміж ними як „пломінная зоря“ (вислів здається Ст. Чарнецького) сяє всіма бандитськими красками — господин Муха. Нічим усі попередники і сучасники проти нього. Він затьмив їх сплендором своїх подвигів і свого походження.

Слава його чинів лунає по широкому світі, а на звук його імені трясеться ціле Поліссє враз із... одним словом — ціле Поліссє. Він нападає на поїзди і тим способом страшенно облекшує комунікацію. Перестрашені й обробовані подорожні стають на половину лекшими і залізничія заощаджує вуголь.

Він виконує грандіозні і з фехового боку знамениті напади на залізничні стації та стягає для себе данину.

Він навіть поліції каже приглядатися своїм геройстам, як недавно зробив під Лунинцем.

Щож?!... Чи не справдішні подвиги?

В часи загального браку сильних індивідуальностей серед Українців не один крикнув би: „Прецінь один визначний тип!“

Вибори в Англії.

Газети писали багато про виборчу боротьбу в Англії. Передовсім завзято билися між собою жінки, що кандидували на послів. На їхніх вічах до „войни“ уживали виборчі в спідницях і парасолі і мітли і навіть кухонне начиння. На кождім таким вічу стояла каретка поготівля та відвозила „ранених“ до шпиталю.

Хто не вірить мені, того відсилаю до „Gazety Porannej“ яка подала його точну біографію і стало містить його боєві звідомлення.

Зача.

Огляд світових подій.**В Польщі.**

Як яка польська справа вийде поза межі Польщі і опиниться на суді, чи в Газі, чи в Лізі Народів, то такий вереск счиняють і ліві і праві, що аж страшно стає. Та не в тім біда, що кричать. Але лівіція інакше кричить, а правіція знов інакше. Праві кажуть — ми виграли, ліві — ми програли. А бідний Українець сидить собі і не знає, чи плакати з правими, чи тішитися з лівими. Таке було тепер з Явориною. Яворина — це маленький клатик гір коло Закопаного, о який сваруться Поляки з Чехами. Тепер Яворина в посіданню Чехів, а Поляки хочуть її конечно прилучити до Польщі. Цей

спір пішов до міжнародного суду в Газі. І що сталося? Суд розглянув справу, видав свій осуд і відіслав її до другого суду — Ліги Народів. А який осуд видав суд в Газі? Такий дивоглядний, що і Чехи тішуться, бо кажуть, що вони виграли і польський уряд тішиться, бо твердить, що знов Польща виграє. Лише лівіція польська чомусь потягає за Чехами і пише в своїх газетах, що таки Чехи виграли. І будь тут мудрий. Виграли на правду Чехи, бо суд в Газі прихилився до чеської точки погляду. І Чехи мають чого тішитися, а Поляки..., як хтось хоче тішитися, то йому також можна.

В Англії

вибори вже скінчилися. Загальний стан послів по партіям такий: консерватисти 256, партія праці 189, ліберали 158 і незалежні 8. В тім жінок вибрано 7.

На 21 мільонів управнених до голосовання голосувало всього 14

мільонів. Тепер англійські політики ломлять собі голову, що буде з правительством, бо ні одна партія не має більшости. Ще парламент не зійшовся, а вже говорять про його розв'язаннє. Та найбільше зажурина виборами в Англії

Франція.

Вона зажурена, що її приятелі — консерватисти провалилися. Твердять, що якщо прийде до влади в Англії Льюїс Джордж, то скін-

читься французько англійське братанне. Говорять, що на той випадок Пуанкаре уступить, а до влади придуть більш умірковані політики.

В Німеччині

покищо успокоїлося. Парламент ухвалив правительству Маркса надзвичайні повноваження на два місяці. Рівнож вибрав парламент комітет з 15 послів, який має контролювати діяльність уряду. До того комітету ввійшли: 4 соціалісти, 3 націоналісти, 3 центровці, 2 демократи, 1 людовець, 1 баварець і 1 комуніст. На 15 членів комітету правительству має за собою 7 голосів, а якщо соціалісти голосуватимуть за урядом, то 11.

В Німеччині криза наразі минула. Німецька марка не тільки не паде далі, але і йде в гору. Доляр спав в останніх днях з 8 біліонів на 5. — Тепер Німні по побіді при виборах в Англії Льюїс Джорджа багато сподіються доброго. Якщо Льюїс Джордж і його партія будуть мати вплив на політику Англії, то сподіються, що Англія виступить проти французької політики супроти Німеччини.

В Мексику

вибухла знова революція. В Мексику за революцію так легко, як в Польщі за штрайки. Майже що року роблять там революцію то одні, то другі. Треба знати, що від коли існує мексиканська

республіка, ще ні один мексиканський президент не вмер своєю смертю. Все президентів убивають їх противники. А не зважаючи на це кандидатів на президента є вже гук.

Бувший акушер

польських фінансів містер Юнг втратив мандат при англійських виборах. І польської марки не підняв і сам провалився. Може бути, що від хвилі, як поважився на таке

діло, якого жадному смертному не вдалося, уздоровити марку, від цюї хвилі матиме „пех“ в життю. І марка стане для фінансистів тим, чим є гроб-вещь Тутенкгамена для вчених.

Муж засудив жінку на смерть і сам виконав вирок.

Один бельгійський майор, що перебував весь час на фронті під час світової війни, вернувшись до дому, до жінки і двох синів. Тут донеслися до нього чутки, що в його несприятливості жінка його зраджувала з якимсь іншим мушкетером. Майор зібрав докази і зробив суд над жінкою, що складався з него і його двох синів, з котрих найстарший не мав ще

п'ятнадцять років. Під вагою доказів жінка призналася до вини. Сини признали її винною, а батько видав вирок смерті. Він лишив їй ще трохи часу на коротку молитву і потім сам застрелив в присутності синів.

Майора поставили за це перед воєнний суд, який його однак увільнив.

По Волині.

На ярмарку.

(Опис очевидця.)

Користуючись ярмарковим днем, тобто спроможністю підїхати з ярмарковими людьми, пішов я до міста М-ча отримати пошту. Хто знає наші волинські шляхи і наше оце осіннє болото, той, не надумуючись, назве вже мою думку очайдушною.

Однак я в містечку. Заболочений до колін, вибираюся на поміст під жидівську хату. Стою, відпочиваю, оглядаю базар і продумую, якби то дістатись до злополучної пошти і не залишитись без чобіт.

Бачу, іде дядько. Пара добрих коней, і в возі з заду баба, а перед нею сірісі мшок.

З крамниці вибігає жидок. — Іване, Іване! Що везете? Може пашию маєте? Станьте, но!

Дядько: „Яйця везу“. Іде далі. За кроків п'ять від мене звернув з середини вулиці і зупинився на вільному місці. Жидок біжить до воза. Мене зацікавило, як

вони будуть торгуватися. Стою, слухаю. Жидок вже біля воза і мішка, дядько біля коней, дає їсти.

Жидок: Іване, пане Іване! Продасте життє?

Дядько: А тож продаю! Ну, а ти жінко, йди купуй, що треба, та скорше, бо й ніч захопить нас в цьому болоті. — Жінка пішла. Дядько стоїть далі перед возом.

Жидок: Ну, а по чому-ж хочете за пуд?

Дядько: Мільон!

Жидок: Мільон? Чого мільон? Марок? Ой, ой, ой! Що ви Іване, пане Іване?! Ви на голову впали, га? Чиж мільон? Ну, ну!

Дядько: Чогож, Мошку, репетуєш? А ти ж думав як? Оселедці ти по чому продаєш?

Жидок: Оселедці? Що оселедці! П'ятьдесять марок.

Дядько: Чого п'ятьдесять? Марок чи тисяч?

Жидок: Ну! Чого п'ятьдесять! Марко, тисяч.

Дядько: Отож бач, пане Мошку, за оселедці береш п'ятьдесять тисяч. А за пуд жита мільон, дякаєшся?..

Жидок: Ну, ну! Пане Іване! Бо то таке багато. Ой, ой! То таке мільон!

Дядько: Ет, пане Мошку, голови не задурюй. Колись таки за пуд жита я завше мав 20 оселедців. Сьогодні хочу те саме.

Жидок: Е! Іване! Що у вас за голова? Що то оселедець, а що то жито!.. Поміркуйте-но! Оселедець, то його треба зловити у такий невод, десь там на такі море, з солона вода. На Англія, на Голандія. Його треба посолити. А що-то зараз сіль коштує? Треба бочка, бондар, обруч. Треба його везти на корабель через море. Думаєте, одно море? Ну, ну! Там будуть Голандці, Англіяці, Ірландці, Німці, Полякі. Ну, а тут ми — Українці. То близенькі світ! Іване! Ви не поміркуйте з своєю головою: за все треба платити з золотом. Думаєте, з марками? Ну, ну!

Дядько: Алеж і наговорив! Чи ви вже, пане Мошку, молились Богу? Певно ще нікого не ошукали? Тож то жито — хліб, а не оселедець!

Жидок: Моливсь Богу? Я ще помолюсь... Жито, жито! Що жито! Я вам, Іване, скажу: Так, запряг коня до плужка, вийшов на своє поле — геття, ксобі — зорав, розсіпав жменюю, вижав, змолотив і вже маєте жито. Мели, печи, їж... От то ваше жито, Іване!

Дядько: Але це жито — не оселедець!

Жидок: Знаєте що, Іване, я вже вам дам... ну, знаєте... ну, п'ятьсот. Ну, нехай вже буде шістьсот за пуд... То тільки для вас, як для знайомого... Ми-ж таки торгуємо з вами...

Поліціант: Цо ту спшедаєце?

Дядько: Що кажете?

Поліціант: Цо спшедаєш ці питаю... Що, що! С... сину, хлопє!

Жидок! А пані! Я трошки жито хце купіть!

Поліціант: Жидку, по велє он хце за жито?

Жидок: Ай пані! Цо ун хце! Я сму дає 500.000.

Поліціант: Ну, і цо?

Жидок: Ай, пані!

Поліціант: То ти, хлопє, спекулюєш? Оддай му зараз жито за 500.000.

Дядько: Та годі! Добре вже!

Жидок: Ну, ну! То завезіть-но вже, Іване, до клітки.

Дядько: Зараз! Осє коні поладнаю.

Поліціант відходить, іде й жидок до крамниці. Дядько завернув коні, сів на воза — вїо! Біля крамниці не зупиняється. Вибігає жидок.

Жидок: Іване! Іване! Чомуж не скидаєте? Давайте-но сюди жито! Почекайте!..

Дядько: Вїо! Іж-но, Мошку, оселедці з паном, які за золото купуєш!

Жидок: Ай, Іване! Стійте-но!

Дядько: Ніколи! Я з житом почекаю коли золотом платитимеш. Вїо!

Дядько поїхав не озируючись і жінку на ярмарку залишив.

Жидок: ви бачите? — сказав до мене. Я пішов на пошту.

Сирота.

П. Т. Передплатники „Нового Часу“

зволють вирівнати залежності до кінця грудня після пояснення в 11 числі нашого часопису щоб оминуть особних повідомлень. В противному случаю здержимо висадку.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

I. Як ходити коло тільних коров?

Обхід коло тільних коров є так само важним і як і по теляті. Тільну корову не повиннося доїти від чотирох до шістьох тижнів перед отеленням. Це дасть їй нагоду відпочати. А відпочинок є дуже важним для дійної корови. За цей час вона набере сили та ситости і буде в добрім фізичнім стані видавати молоко в протягу дійного періоду. Корови, котрі не перестають доїтись, за пускається. Це робиться тим, що їх годують тільки сіном і напувають водою. Зернової порції і сочистих кормів не дається. Поруч з цим їх доїть раз на день а потому що другий день, пізніше два рази на три дні і т. д. Коли вімя спухає, його добре натирати камфоровим смальцем. Цю масть робиться з одної унції розтопленої камфори з одним фунтом доброго смальцю.

Годівля та обхід коло тільних коров відбивається на кишені. Досвідчені господарі знають, що сита і здорова тільна корова заплатить з надвишкою за той надмірний корм та обхід, які їй дано перед отеленням. Так доглядає корова дасть багато більше молока по отеленню і те молоко буде часом ситше, чим воно би було, як би корова була худою та зниділою перед отеленням. Звичайно худя та слабовита корова кілька днів по теляті дає мало молока, побільшаючи його, коли прийде до себе. А якість, що тичиться товщевого змісту, є так само бідна. Це значить, що така корова приносить втрату господареві в протягу того часу, коли вона приходить до сили. Добре годована та доглядає тільна корова приносить дохід так скоро по теляті, як її молоко є відповідним до ужитку. Крім того й теля від такої корови буде здоровшим, що означає лекший і дешевший спосіб виховання його на добру дорослу худобину.

Перед самим отеленням варта давати корми, які мають розвільняючий вплив на жолудкову систему. Цими є такі як: зелена люцерна, зелена біла конюшина, зелений овес з горохом, бураки, цукрові бураки, бруква, бараболі Бараболі багато не можна давати. Около 10 до 15 фунтів на добу вистарчить. Стійло, має бути сухе, чисте і з подостатком сухої підстилки. Там її тримати як найспокійніше.

По отеленню корові дається води стільки, скільки вона хоче, але

ця вода повинна бути тепла. Є дуже поради давати по троха кожного разу, але зчаста. Першого дня зернової порції не дається, зате дається добре сіно. Колиж сіно є не занадто доброї якості, варта дати кварту або трохи більше пшеничного грису або вівсяної дерти розколюченої в однім ведрі теплої води. Коли корова є здоровою, то по першій дні скільки корми побільшується. Це робиться поступенно, так, щоб в протягу одного або трох тижнів корова мала все: сіно, зерно і сочисті пож-ви. Коли такій корові дається забагато їсти в протягу цього часу, це може відбитися дуже але на її здоровлю. Пізніше, коли вона прийде до нормального стану, достаточна годівля не то, щоб пошкодила, але навпаки pomoже — тобто принесе користь господареві. При досенню в протягу перших кількох днів варта не видоювати всього молока. Це робиться, щоб запобігти молочній горяці, від якої добра молочниця може навіть згинути. Коли корова прийде до нормального стану, то й треба видоювати до чиста. Коли вімя спухає, або твердне, його треба натирати васеліною або камфоровим смальцем

II. Як відживляти дійні корови т. з. молочниці?

Добра молочниця повинна мати подостатком корми. Її система є машиною, котра витворює молоко зі спожитих кормів. Чим більше вона буде мати корму, тим більше вона зможе дати молока. Колиж корму буде обмаль, вона муситиме тягнути соки зі своєї системи. І доки тої сили вистане, вона видаватиме молоко, але коли схудне, її видаток молока зменшиться. Годівлю молочниць можна порівняти до господаря, котрий дає робітникам підвечірок. Споживши відповідний підвечірок, вони ліпше чуються, є сильнішими і зроблять багато більше роботи, чим зробилиб без підвечірка. Так достаточна скільки корми для молочниць є конечністю. Кождий господар, котрий тримає корови, повинен присвоїти клич: „Не жалуй корми для молочниць“.

Добрі господарі держать корови в теплій стайні та доглядають їх старанно. Є й такі господарі, що держать корови на дворі навіть у зимі. Звичайно така корова не тільки, що не буде давати молока але підупаде так дуже на здоровлю що весною треба її витягати зі стайні. Розуміється, що така корова

і літом не буде давати молока бо навіть при добрім відживлюванню заледво прийде до попередної сили.

Подекуди, особливо де жінки доглядають (хотай довгий волос, за те добрий розум), дають їм сіна, вівса, грису, бураків або бараболі. Робиться це на підставі звичайного здорового розуму. Від такої годівлі і молоко і сметана будуть для себе (часом і для сусіда). Звичайно не є легкою річю годувати так, щоб мати як найбільше молока, якеб найменше коштувало. Значить дати багато їсти не штука, але дати так, щоб той корм не коштував більше чим молоко або сметана варта, є дуже великою штукою і наукою. Добрій молочниці варта дати доброго сіна стільки, скільки вона зість; зернової порції один фунт на кожних 4 фунти молока; сочистого корму від 30 до 40 фунтів на добу. Годовання кормом, в якім бракує одного зі складників як: білковини, углевонів, ба навіть сочистости не pomoже видаткови молока. Треба, щоб в кормови була певна пропорція цих складників. Це можна зробити тоді, коли знається склад тих кормів і уміється вирахувати, по скільки чого дати. Про це треба більше пояснити, чим є місця і часу. Найкраще давати доброго сіна, зернової мішанки, яка складається з 2 або трьох частий вівсяної дерти і одної часті ячмінної. А як до цього додається одну часть пшеничного грису, то, зернова мішанка буде й не дорогою і задовольною. При цім не треба забувати і за сочисті корми такі як: бураки, бруква, і бараболі. Годуючи такими кормами можна сподватися, що корова дасть досить молока аби не тільки заплатити за себе і спожитий корм, але принести користь своєму господареві чи господині.

Укр. Г.

Практичні поради.

Добра рада ліпша як готові гроші.
(Народня приповідка).

Средство проти відмороження.

Потовчи галун і камфору на порошок і дати по рівній часті до французького спиритусу (Franzbratwein), щоби розпустився. В тім спирті намочувати лянний шматочок і часто прикладати на відморожене місце. Як порошок з галуну і камфари осядеться, то можна ще спиритусу доляти.

Другий спосіб: Розпустити 10 dkg. колодіум (Kollodium) в 3 dkg.

На радість усім вийшов з друку і вже продається великий календар „Червоної Калини“

найкрасший календар, який появилася на 1924. р. — Хтож не купить тої книжки? Не буде такого! Засаднича ціна 2.50 м. Тепер 750.000 мп. без пересилки. - - - Писати на адресу Львів, Руська 18. „Червона Калина“.

етру (Aether) і 4 dkg. йоду (Iod). Сим бальзамом намазувати вدمорожені часті тіла, але лише тоді, коли вони ще не розривалися.

Нікльові предмети можна очистити із ржи, наколи їх намочити нафтою а потім витирається добре кусником шкірки посипаною пшрошком із деревлянного вугля.

НОВИНКИ

Календар. — Грудень.

- В грудні менше день до 22. о 24. минут; від 22. росте о 5 минут.
17. Понеділок. (4) † Варвари, Івана Дам. Правосл. Вич. Варвари. — Схід 7:18. Захід 3:23.
 18. Второк. (5) † Сави Богоносн. — Правосл. Сави Богоносн. — Схід 7:18. Захід 3:23.
 19. Середя. (6) Миколая Чуд. — Правосл. Миколая Чуд. — Схід 7:19. Захід 3:23.
 20. Четвер. (7) Свт. Амврозія. — Правосл. Свт. Амврозія. — Схід 7:20. Захід 3:24.

Народні приповідки.

Варвара ночі ввирвана, а дня приточна.
Варвара постелить, Сава погладить,
а Микола стукне.

Що сталося в грудні.

18. 1856. ур. артист, Микола Садовський.
19. 1243. Батий зруйнував Київ.
19. 1830. ур. письменник Данило Мордовець.

Пригадки для Виділів Читальнень „Просвіти“ на грудень.

Коли ще не відсвятковано „Свята Просвіти“ зробити це конечно. Перевести збірку на „дар Просвіти“, а гроші переслати через філію центральному товариству. Етиготувати звіт із діяльності читальні за цілий рік і переслати його філії. Підготуватися до скликання загальних зборів читальні на слідуючий місяць. Завести гуртові читання газет і книжок як не що дняго принаймєне в кождоу неділю і свято. Як що є відповідні люди, зорганізувати прилюдні виклади з усяких областей знання. Завести курс для неграмотних і заохотити до нього як молодих так і старших.

— 0 —

На пресовий фонд зложили в мп.

Др. Микола Чубатий, Львів 3,0 0.000. Др. Із Бачинський, Стрий 1, 00.000.

Самобійство 16-літньої дівчини.

Софія Борковська, 16-літня дочка столярського майстра учениця фахової школи сказала одного дня матері, що чується хора і не піде до школи. Мати дозволила її лишитися дома, наказала лежати в ліжку, а сама пішла у місто. Попереднього дня Софія вибріла шось там у школі, (тому мабуть не хотіла йти до школи другого дня), через що директор прислав

терціяна, щоб мати учениці прийшла до нього. Побачивши терціяна Софія вибігла в другу кімнату, взяла з шафи набитий револьвер і застрілилась. У листі до роліни написала, що давно носилась з думкою самобійства, бо чула нехить до життя.

Чума в Константинополі. Як доносять із Константинополя, в місті поширюється епідемія чуми. Багато випадків занедужання стверджено на передмістях.

Поклади вугля в Палестині. Єрусалимська телеграфічна агенція подає, що в Палестині викрито доволі великі поклади вугля, по думці знатоків, першорядної якості. Фінансісти ведуть вже переговори в цілі вивозу.

Дотеперішний найвищий лет. В червні цього року піднісся був американський летун Гарнер до висоти 4 236 метрів. То була найбільша висота, до якої коли-небудь піднісся чоловік. Та недавно другий летун Лянет побідив Гарнера, бо піднісся на своєму багато слабшому від Гарнерового літаку до висоти 5,535 метрів, отже о 1.299 метрів вище від Гарнера.

Втік з в'язниці тільки в білю. З в'язниці в однім французьким місті втік Маріо Феррарі, засуджений на 18 місяців за крадіж. Він видістався з тюремного шпиталю і в однім білю вскочив до дорожки та казав себе везти до гостиниці, в якій мешкав перед арештованнем. Коли господар здивувався на його вид, Феррарі оповів йому, що вернув заа границі (господар не знав про його арештованне) і хотів переспати ніч у своєї приятельки, та на нещастє вночі вернув її муж і Феррарі мусів утікати без убрання. Тому просить о свою валізку, щоб міг перебраться. Але господар пронюхав письмо носом і казав собі перш заплатити за кімнату, феррарі обіцяв, що як тільки отворять банк, він вибере звідти свої гроші і заплатити. Та господар в те не повірив і Феррарі мусів їхати дальше шукати щастя. Від того часу зник і ніхто не знає куди дівся. Потім показалося, що Італія зажадала від Франції видачі його як убійника. Це жадання мабуть і спонукало Феррарі до утечі.

Румунія видалила Аверченка. Відомий московський письменник — гуморист Аркадій Аверченко перебував в останніх часах в Румунії. Але тепер Румунії не дють йому дозволу на дальший побут у їхній державі, бо заки Румунія приступила до війни, Аверченко містив в німецьких газетах проти-румунські статті.

Незвичайна операція. Свого часу писалося в „Новім Часі“ про те, як то у одного мужика з Югославії переведено операцію і знайдено двоє нерозвинених дітей. Перед тижнем зайшов такий випадок в Чернівцях. Оперовано жінку, що від довшого часу нарікала на біль в животку і внято людський зародок величини 6—8 сантиметрів. Лікарі пояснюють цей випадок як і попередній, що ця жінка повинна була прийти на світ як близнючка, але видно вона була сильніща перед уродженням від другого близнюка і проглинула його в себе, через що він і не розвивується як слід.

Долари в краватці. В поїзді, що їхав із Варшави до Лодзі зроблено ре-

візію у всіх подорожніх в пошукуванні за доларами. Одного скромного і бідного жидка обшукувала поліція дуже довго, але не знайшла нічого. Рже мали відійти, як нараз одному з поліціантів видалася підозрілою... краватка жидка, бо чогось відставала. Оглянули її і знайшли... 245 доларів.

Вартість мозку. Американці впади на цікаву думку, оцінювати вартість чоловіка після капіталу, який заробив або пустив в обіг його мозок. Так обчислено, приміром, яку вартість мають відкриття, що вийшли з голови Едісона. Тому, що той великий винахідник дістав коло 2 млн патентів на свої винаходи, праця його мозку — як з того виходить — варта грубі суми, а саме ні більше ні менше тільки 15 мільярдів доларів. Той спосіб оцінювання вартості людий хочуть перевести і до Європи. Не знать чи всім він усміхається. Бо недалеко вже мабуть часи, коли читатимемо в часописних оголошеннях: „Такий то і такий то чоловік із вартістю мозку 5000 мільярдів шукає відповідного заняття“. Що зроблять тоді ті всі, що ріжними чесними і нечесними способами вимозолити всякі патенти, що мали-б служити міцними щитами для їх безмозгих голів?

Зі страху перед спенсіонованнем. В Унгварі застрівився міський поліцай, батько семеро дітий зі страху перед спенсіонованнем. Боявся, що в такім разі не матиме чим удержати своєї рідні.

Нові книжки.

Книжки надіслані до редакції.

Календар — Альманах „Дніпро“ на переступний рік 1924. Під редакцією: Володимира Дорошенка, Віктора Завадського та Івана Шендрика. Окладка: Петра Холодного. У Львові 1924. Накладом українського Товариства допомоги емігрантам з великої України. Літературна часть стор. 124.

Великий ілюстрований Народний Календар на переступний рік 1924. Річник VI. Коломия—Київ 1923. Накладом В-тва „Трембіта“. Ст. 164.

М. Стахурський: Ветеринарний лікар. Порадник у недугах домашніх звірят. З додатками: Про належну поміч у породах. — Як кушити коня на торзі. Львів 1924. Ціна 2.50. Склад: І. Свеніцький, Львів, ул. Мохнацького 49. 16-ка Стор. 192.

О.л. Бабій: Поезії. Із циклів: „Прямати“ — „Під шум Прута“. Накладом Видавництва „Новина“. Львів—Київ 1923. 16-ка. Стор. 32. Вінета П. Ковжуна.

Приятель семі, календар на рік 1924. Вид. „Компас“ в Лодзі. Головний склад для Волині і Галичини: Книгарні С-ки „Відбудова“ Здолбунів, Рівне, Ковель, Володимир-Волинський. Стор. 144.

Володимир Босий: Зелена Скупщина. Сценічна картина з життя Чорногорців. Накладом автора. Перемишль 1923. 16-ка. Стор. 32.

Журнали.

Літературно-Науковий Вістник, книжка XII, за грудень 1923.

Поступ, студентський вісник, орган присвячений правді і благородній ініціативі. Виходить щомісяця (крім ферій) Р. III. Ч. 10, за грудень.

Український Студент, орган вільної думки українського студентства. Ч. 1—2, за травень—червень 1923. Виходить у Празі. Рік видання другий.

Український пласт, місячник української пластової молоді для літератури, науки і забави. Ч. 1—3, Вересень-листопад 1923.

Дуже потрібна книжка.

Хто займається плеканням домашніх звірят, як от наших селяни, той добре знає як то незручно приходиться, коли, не дай Бог, скотника занедужає. Треба збігати тоді всьоме село за таким, що „знається“, але дуже часто не знаходиться його, бо пішов на ярмарок, або — особливо літом в — поле. І тоді хоч пропадай. Господар стоїть безрадний, вдають дуже зажурених сусіди, а худібка гине. Або ще не рідко буває, що такий „знаток“ або сусіди порадять дорізати корову, яку можна було зовсім певно вилічити як-би знати як. Звідки-ж знати?

У таких випадках великою помічю стане нашим господарям книжка, що недавно вийшла. Називається вона „ветеринарний лікар“, а написав її старший ветеринарний лікар Марія Стахурський, знаний нашим читачам зі сторінок „Нового Часу“. Зібране у ній в-є, що відноситься до лічення домашніх звірят у всяких їхніх недугах. Книжка є така всестороння у своїй області, обговорює стільки недуг та всяких випадків, що хто прочитав її раз-другий докладно могли-ме дати собі сам раду у всяких занедужаннях домашніх звірят.

Головна прикмета книжки то та — про що сам автор говорить у вступі — що він „подає лише випробовані ним самим протягом довголітньої практики способи лічення головно домашніми й недорогими аптечними середниками“. В книжці подані в великій кількості наші лічнічі рослини, які кожний може собі сам назбирати і уживати як ліків згідно в авторовими вказівками.

Ще більшої вартости додають книжці і два додатки: „ро належну поміч у породах“ і „Як купити коня на торзі“.

Отже, словом, книжка для нашого селянства дуже потрібна, тимбільше, що написана легко приступно і для всякого зрозуміло. На нашу думку автор книжки як і видавництво, що її випустило в сьогоднішніх важких часах, зробили велику прислугу, даючи можливість кожному, що тільки захоче, легким коштом стати тим, що „знається“ на звір'ях недугах, себто самому бути ветеринарним лікарем.

БІРЖЕВИЙ ПЕРЕГЛЯД

Львів, 12. XII. 1923.

В попереднім числі вказали ми, що посліdnого тижня курс долара встався в границях 4—4,200.000. — В тім часі курси всіх акцій зачали підноситись і дійшли до найвищої висоти в понеділок т. є 10. XII; вівторок прийшло сильне ослаблення. Це було знаком, що долар по хвилевім установленню зачне підноситись. І дійсно вчора т. є вівторок пополудні рушив з місця вчором осягнув курс 4,400.000, а нині т. є 12. XII. вечером дійшов до Мп. 5,000.000 — Не допомогло і це, що золоті бони, які мали бути викуплені 15. XII. ц. м. не будуть тепер викуплені, а лиш замінені на нові. Держава значить хоче цю виплату відсутити, щоб оминутти в той спосіб друку

свіжих марок, які потрібні на це. Але ситуація незмінилася. Держава продовжує лиш в той спосіб речинень сплати своїх зобов'язань зглядом горожан; а ці знова воліють мати хочби навіть золотий польський (з загварантованим курсом швайц. франків), чим ціні стоси польських марок.

Збіжева біржа принесла велику зверхку збіжа. В часі, в якім всю вальоризується: податки, залізничні і т. д. не дивно, що рільничі продукти стремлять також до тої вальоризації т. є. до вирівнювання ціни після світових ринків.

Грошева біржа.

приватні обороти.

Львів, 12. XII. 1923.

Амер. дол. 4,930.000—5,100.000 одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол. канад. дол. 4,650.000—4,700.000 Кч 135.000—137.000, фран. фр. 250.000—2,400, швайц. франки 720.000—750.000, фунт штерл. 21,000.000.

Золото: 20 кор. 17,000—17,250.000, 20 фр. 16,000—16,250.000, 10 рублів 25,000—26,000.000.

Срібло: кор. 330—350.000, 5 кор. 1,700—2,000.000, фльор. 850—900.000, рублі 1,300—1,500.000.

Офіціальна біржа.

Варшава, 12. XII.

ЧЕКИ: Нью-Йорк 4,050.000, Лондон 17,905.000, Париж 218.000, Відень 57, Прага 116.55, Італія 177.000, Ціріх 680.000, Голландія 1,543.000, Бельгія 189.000.

Ціріхська біржа.

Кінцеві нотування з дня 12. XII.

Ціріх: Будапешт 292, Відень 0008. „Софія —, Нью-Йорк 57250, Лондон 2512, Париж 3075, Медіолан 2479, Прага 16.75, Букарешт 92 Голландія 219, Білгород 650.

Акційна біржа.

Львів, 11. XII. 1923.

Гіп. Банк 1,025.00—1,030.00, Промисл. Банк 520—530.000, Немойовські 490—500.000, Ойкос 5,300—5,400.000, Паровози 535—560.000, Гірн. Серія 10,500—11,000.000, Бровари 21,00—21,250.000, Ходорів 5,825.000, Цегельські 900—875.000, Нафта 470.000, Ракшава 7,000.000, Тесни 5,400—6,500.000, Зелневські 17,900.000—18,100.000.

Неконтотовані акції.

Хибс 9,100—9,400.000, дрібні 0,000.000, Газоліна 0,00—0,400.000, Лен 0,400.000, Диничі 1,550—1,575.000, Гази 38,000.000—35,00.000, Яворжно 27,000—26,500.000, дрібні 29,000—29,500.000, Азот 801—625.000, Фореста 670—650.000, Шен 0,000.000.

Збіжева біржа.

Львів, 12. XII. 1923.

Загальний оборот 25 тон. Трансакції в пшениці і ячменю. Тенд. утримана. Кр. пшениця з 1923, р. 12,500—13,700.000. Жито з 1923, р. 8,300—8,500.000, Броварняний ячмень з 1923 8,200.000—8,400.000. Овес з 1923 р. 7,200.—7,400.000. Горох пільний 00,000—0,000.000. Горох Вікторія 00,000—00 мп. Пшенична мука 40% „О“ 25,000.000, 55% „1“ 20,000.000, 70% „4“ 15,000.000. Житня мука 60% 17,500.000, 70% 15,500.000. гречана каша 00,000—00,000.000. — Ціни оціночні з браку трансакції. — Ціни розуміється за 100 kg.

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу“ зложили Гості на вінчання Вп. М. Гульки з Вп. Клявдію Крижанівською в Жизномири 5,027.000. Вп. Жертводавцям складаємо щире українське „Спасибі“. — Головна Управа УГПТ.

„КАРПАТІЯ“

Товариство взаїмних обезпечень на життє і ренти — Львів.

V. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться дня 29-го грудня 1923 о годині 4ій в салі засідань Тов. „Дністер“ Руска 20ї з отсим порядком наряд: 1. Відчитанне протоколів останніх Загальних Зборів. 2. Звіт Дирекції і Надзірної Ради і замкненне рахунків за адміністраційні роки від 1917 до включно 1922. 3. Звіт Ревізійної Комісії і уділення абсолюторії Дирекції і Надзірній Раді. 4. Внесенне Надзірної Ради, що до ужиття зиску. 5. Внесенне Надзірної Ради на переїмену Товариства на Товариство акційне. 6. Вибір 12 членів Надзірної Ради. 7. Вибір 3 членів і 3 заступників Ревізійної Комісії. 8. Інтерпелляції член в. Надзірна Рада.

Примітка. Після § 7. уст. 7 і 12 статутів на Загальних Зборах можуть брати участь і голосувати всі власновільні мушчин-члени, що обезпечені найменше 1 рік в Товаристві і зажадали найпізніше 14 днів перед Загальними Зборами від Дирекції Товариства легітимації, як також властители найменше 25 уділових листів, які повідомили Дирекцію Товариства 8 днів наперед, що возьмуть участь в Загальних Зборах. Управнені до голосовання члени можуть передати свої голоси через повновласть інчим управлінням до голосовання членам; одначе жаден член так обезпечений як і властитель уділових листів не може мати разом зі своїми власними голосами більше як 20 голосів. — Обезпечені жінки передають свої голоси через повновласть управлінням до голосовання мушчинам.

ОГОЛОШЕННЯ.

КРАЄВИЙ АДВОКАТ

Д-р СТЕПАН ШУХЕВИЧ

веде свою адвокатську канцелярію при ул. Чарнецького 24. II. п. (Дім Наукового Товариства ім. Шевченка).

УКРАЇНСЬКИЙ промисловець, пристійний, високий чорнявець, 32 р. життя, з браку знайомства навяже переїмку з гарною, стрункою панночкою. — Посаг неконечний. Услівя: музикальність, господарність, життєвий досвід. Зголошення спершу до Адміністрації „Нового Часу“ під „Пе. Да. Ду.“ 1—3

Насіння червоної конюшини

купус

КРАЄВИЙ СОЮЗ ГОСПОДАР. СПІЛОК „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“ у Львові, вул. Зішоревича ч. 20.

Приймається передплату на перший квартал 1924 року на двотижневик „ЗАГРАВА“, орган незалежної політичної думки. -- Квартальна передплата вносить по киці 400.000 мп. Адреса: Львів, вулиця Руська ч. 18.

Ширіть „Новий Час“!

МАШИНИ
уживані — до писання різних типів — в добрім стані дешево до продажу Бюро торговельне Д. Конюх, Львів, Кохановського ч. 5. 1—3

ДОБРА НАГОДА!

Всякі річи движимі і недвижнимі нові і уживані купус і продає одинокє українське торговельно-промислоє бюро

Д. КОНЮХ 2—3

Львів, Кохановського б.

Обезпечуйте своє життя та підвищуйте свій обезпечений на життя капітал в одинокім українськїм Товаристві обезпечень на життя

КАРПАТІЯ ЛЬВІВ,
Руська 18.

Вже вийшов з друку!!

Найцікавіщий і найдешевший
ВЕЛИКИЙ КАЛЕНДАР на 1924 рік

Книгарням звичайний опует. „ПРИЯТЕЛЬ СЕМІ“ Засадничя ціна лише 2'00.

Настольна книжка для українського учителя, священника, господаря, пасішника.

(Цікава літературна частина; правні, лікарські й ветеринарні поради, пасішницький календар і т. и.)

Продається у всіх українських книгарнях.

Головний склад видання: Книгарні С-ки „ВІДБУДОВА“

1) Здолбунів, ул. Колейова 9.

3) Володимир Волинський, ул. м. Луцка 10.

2) Рівне, ул. Шосова 27.

4) Ковель, ул. Ново-Колейова 16.

На складах книгарень С-ки „Відбудова“ власні видання:

1) О. Білоусенко: Біблійна історія Старого Заповіту.

3) О. Білоусенко: Наука віри (короткий катехизм).

2) О. Білоусенко: Біблійна історія Нового Заповіту.

4) Лекційні денники для українських гімназій і шкіл виділових.

В друку: Задачник Шульгіна Іщук ч. I. (в метричних мірах).

На складах всі шкільні підручники й приладдя.